

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 5 iyun (Cümə axşamı günü) tarixli 196-cı nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

ELAN
1919 hüzurının 5-ci günü saat 11-də Azərbaycan Məclisi-Məbusan iclası olacağı elan olunur.

T-145

ELAN
Bu günlərdə İran «Ədalət» fırqasının mürəvvi-ci-əfkarı olmaq fikirlərini yəməmaq üzrə «Hürriyyət» adında həftəlik qəzetə nəşr olunacaqdır.

10212

ELAN
Cümə günü iyun ayının 6-da saat 10-da, Rus-müsəlman məktəbində Bakı Şəmaxınə dairəsi camaatı cəmiyyətinin birinci iclası, saat 11-də isə hər nə qədər üzv gəlməmiş olsa, ikinci iclas təyin edilmişdir. İclasda cəmiyyətin atqotu [hesabat] barəsində mərəzuə və gələcək fəaliyyəti barəsində müzakirət olunacaqdır. Üzvlərin gəlmələri vacibdir.

10214

ELAN
Maarif nəzirinin əmrinə [əsasən], Bakı Kommerçeski məktəbdə türk çocuqlarına məxsus əlifba və hazırlıq sinifləri açılır. Ərizələr hər gün bayram günlərindən başqa məktəbin dəftərxanasında saat 9-dan 2-ə qədər qəbul olunur. Əlifba sinifinə imtahanı, hazırlıq sinifinə isə imtahanla çocuqlar qəbul olunacaqdır. İmtahanlar iyun ayının 11 və 12-də olacaqdır.

10213

QİSMİ-RƏSMİ
[RƏSMİ HİSSƏ]

Maliyyə Nəzarətindən
Köhnələmiş pullar haqqında Azərbaycan Şurayı-Vükəlası [Nazirlər Kabineti] tərəfindən bu sənə mayın 26-da təqdir və təsvib edilmiş [bəyənilmiş və təsdiq edilmmiş] qərarı ümumə elan edirik:
1) Dördüncü üç hissəsi xarab olmuş və hər tərəfindən liter nömrəsi və imzası olmayan və ya iki yarmıqçı nömrələrdən bir nömrə düzəlməyən pullar hər bir halda qəbul edilməməlidir. Həmçinin cırlmış və bitirilmişdiyi zaman nömrəsi, literi və adi birinə müvafiq olmayan və bir hissəsi digər hissəsinə oxşamayan pullar hər bir halda qəbul edilməməlidir.
2) Birinci maddədə göstərilən pullardan başqa qalan pullar nə qədər köhnələmiş olsa da, xəzinə kassaları tərəfindən, hər halda, qəbul olumalıdır. Bununla bərabər, haman kassalar ancaq ümdə hissələri xarab olmayan pulları işə buraxmalıdır. Bu barədə ümumə xəbar verilib xəbərdir edilməlidir ki, bu cür pulları qəbul etməkdən imtina edən adamlar 100 manat cərimə və ya 3 gün həbsə düzəldiləcəkdir.

Bakı qalabəylliyinə verilən əmrinə
3 iyun 1919, nömrə 107
Prisavlara təklif edirik ki, əsgərlik vəzifəsinə ifa etməkdən imtina edən cavanların vələdlərini bilavərit [dərhal] həbs etməyə şüru edəsiniz [başlayınız]. Əsgərlikdən qaçmış olan cavanların gəlməsindənk məbhusları həbsxanaya göndərmək üçün mənə təqdim edəsiniz.

Bakı qalabəylli rotnisr Qudiyev

Azərbaycan və Dağıstan sülh müəvəssələri [nüməyəndələri] Vilson hüzurunda
Bakıda müntəşir [nəşr olunan] «Bakinski jizn» qəzetəsinə Parisdən bu məzmununda bir teleqraf kəlmiləridir:
Pəncənbə [cümə axşamı] günü gündüz Amerika raisi-cümhuru Vudro Vilson Azərbaycan və Dağıstan sülh nüməyəndələrini hüzuruna qəbul etmişdir. Azərbaycan nüməyəndələrinin başçısı Əlimərdan bəy Topçubaşov və Dağıstan nüməyəndələrinin başçısı Tapa Çerməyev və Xarıçıyyə nəzirə Heydar Bəmmətov idi. Bunlar Vilson cənablarını təbriklə bərabər, Azərbaycan və Dağıstan tələbatını müəsariniyyətlə [adi qəhəlan şəxsə] bildirmişlər.

İstiqlalıyyəti müdafiə
Tiflis - 31 mayda Tiflisdə əmələ nüməyəndələrinin iclasında zeytdəki [aşğıdək] qərar qəbulmuşdur. Bizim cəbhəmizin həli, Gürcüstən və bütün Qafqazıya millətlərinin gərak qərdən və gərak şərğədən təhlükə altında olduqları barəsində dəkdəli Şura eşidərkə qərar qəymuşdur:

Denikinin yürüşü inqilab sayəsində qazanılan hürriyyət və əzadlıq qarşı bir qara qüvvənin əl üzatmasında, bu müqəddəs mübarizədə Əmələ Şurası bütün millətləri, bütün demokratiyanı və bütün inqilab üsullərini bilafərlə-sinif və millət [sınıf və millət fərqli olmadan] dəvət edir ki, hökumətin başına cəm olsunlar, təin-ki ümumi qüvvə ilə qara qüvvəni qəbağı saxlasınlar. Bununla bərabər, Şura Azərbaycan və Ermənistan demokratiyasına [kaləni] təklif edir ki, Gürcüstən ilə birlişsənlər və bu mübarizədə öz hökumətlərini gürcü hökuməti ilə əlbir işləməyə məcbur etsinlər. Hərgəh bu hökumətlər Dağıstan Hökuməti gədan yolu gəderlər, təklif edir ki, bu cümhuriyyətlərin demokratiyası hökuməti əllərinə əl! Zaqafqazıyanı qara qüvvələrdən müdafiə etsinlər. Sonra Denikin qarşısına inqilab cəbhəsinə ştəban olunuz [tələsənliz].

Tiflis - Denikin ordusuna dair məqalə yazıldıqları üçün hökumət «Novosti dnya», «Tiflisskaya qazeta»-ni qəpəmişdir. İdarələri mührünlənməsində, müdirlərin tövfiq [həbs] edilməsinə əmr vermişdir. Əmələ nüməyəndələri şurəsi öz iclasında qərar qəymuşdur ki, firqə münaizəsi [qəhşməsi] yaddan qəxanlıb, mü-təhəddin [birgə] Gürcüstən müdafiəsinə həzrlənsinlər. Şura Azərbaycan və Ermənistan xahiş edir ki, Gürcüstənə bu işdə feilən müvafiq etsinlər. Hərgəh bu hökumətlər Denikina təslim olarlarsa, Zaqafqazıya demokratiyası o zaman hökuməti əlinə almalıdır.

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

İtaliyada əmələ hərəkəti
İtaliyada əmələlər [fəhlələr] tərəfindən edilmmiş olan tətil müvəffəqiyyəti keçmişdir. Aprelin 11 tarixi ilə «Avanti» qəzetəsi yazır ki, Roma şəhəri hər bir vaxt böylə bir ümumi tətili görməmiş-di. Şəhərdə tam mükaməm sakitlik var idi. Bütün mağazalar qapalı idi. Qırmızı bayraqlarla gəzən əmələləri polis dəstəsi parəndə etmişdir. Artur[lo] Vella və digər bir neçə nəfər əmələ başçıları tövfiq edilmişlərdir.

İngilis əmələləri Rusiya barəsində
Stokportda ingilis əmələlərinin vəqə olan iclasında ingilislərin Rusiya işlərinə müdaxilə etmələrinə etiraz edilmişdir. Bunlar ingilis hökuməti nəzədinə xüsusi bir həyəət göndərmişlər ki, hökuməti yenidən səfərbərlikdən vəz keçirəndir.

Hindistanda üsyan
İngilis Hökuməti Hindistanda Lahor və Amristar qəzalarında hindulərin üsyan qəlxəzidlərinin bilərək o yerləri idarəyey-örhiyyəyey-əsgəriyyə [hərbi fəvqəladə vəziyyəti] altında elan etmişdir.

Casusluq
Moskva - 30-u mayda bolşeviklər tərəfindən işbu intibah-namə [vərəqə] nəşr edilmişdir:
«Casuslardan özünlərinizi gəzəyiniz», «Ölüm olsun casuslara!». Belqərdəylərlərin [Ağvərdiyəclərlərin] Petroqrada yürüş etmələri göstərdi ki, cəbha boyunda olan bütün böyük şəhərlərdə belq-vardəylərlərin casusları və casusluq təşkilatları vardır. Və bunların sayəsindədir ki, bolşevik qoşunlarının istifadə etdikləri körpülər

tərtibli, bolşeviklərə cinayətlər edilir, arxada üsyan tərtib verilir, bolşeviklər qətl edilir. İstə, casusların gördüyü işlər bunlardır. Hər kəs öz mövqeyində olmalıdır, hər kəs öz dördəyişi olmalıdır. Dəmiryol əmələləri, siyasiyusulan, qoşun qitəatına xidmət edən hərbi müəssisələr aləlxüsus xəbərdar və ehtiyatkar olmalıdırlar.

SÜLH ƏTRAFINDA

İngilis Sülh Şurasının sədri Çarlz Tredelyan «Manchester Qardian» qəzetəsində indiki sülh müahidəsinə [səzişinə] öz etiraz protestosunu elan etmişdir. Müəllif deyir ki, Versal Sülh Konfransında həzrlənməkdə olan bu müahidə olsa-olsa müharibəni müvəqqətdən dayandıracaqdır. Beynəlmiləl bir sülh aparatı kimi bu müahidəni tələqqi etmək olmaz. Neçə vaxt bundan əvvəl Vilsonun bəyanatında göstərilən sülhü beynəlmiləl demokratiya arzu edir. Bu sülh şəraitinin böyük tənqidi ehtiyacı vardır. Protestoda denilir ki, inqilabçı və cümhuri Almaniyaya təklif edilən sülhü vücuda gətirmək olmaz. Saar həvəsi məsələsi öylə bir xəta vücuda gətirər ki, onu 1871-ci ildə Almaniya etmişdi. Şərqi Prussiyanın ayrılması və Dənsiq məsələsi alman millətinin izzəti-nəfsinə toxunur. Mandat altında istila siyasəti gizlənməlidir. Mandat altına düşən, ya istila edilən yerlər heç bir vaxt müstəqil ola bilməz. Almanlardan tələb edilən xəsərat nəticəsi olaraq Almanıya əmələləri iqtisadən qulamlıq halına düşəcəkləridir.

Etiraz bu sözlərlə qurtarır: Kimsə inanmaz ki, bu cür sülh müahidəsi davamlı olacaqdır. Ona görə, bu müahidə hər bir demokrat tərəfindən ləğv edilməlidir. Ola bilər ki, adlı düşmənləri sülhü imzaya məcbur eylesin. Lakin beynəlmiləlçilər beynəlmiləl demokratiyaya istinadın sülh müahidəsinin yenidən bəxləlməsinə Müttəfəqləri vədər edə biləcəkləridir.

QƏZETƏLƏRDƏN

Cənubi Rusiya Konfransı
«Ulro» Yuqla» qəzetəsinin mötəbər mənbələrindən aldığı məlumatə görə, dövləti təşkilatların Yekaterinodardə mayın 18-nə təyin edilmiş iclası baş tutmayıb, bir ay qədər təxirə salınmışdır. Nahiyyə hökuməti nəzəddən olan zabit Drobışev bu yaxın günlərdə Batuma, Ermənistanə, Azərbaycana, Gürcüstənə və Lənkərana göndərilir ki, konfransa nümayəndə dəvət etsin.

Biç və Kuban istiqlalıyyəti
«Tan» qəzetəsinin 20 aprel tarixli nömrəsində «Kubanların iddiası» ünvanında bir məqalə dərc edilmişdir. Kuban Rədəsi sədri və Parisdə olan Kuban həyatı raisı L. L. Biç bolşevikləri qovandan sonra elani-istiqlalıyyəti etmiş öz məmləkəti namından Sülh Konfransına bir müxtirə [yazılı qeyd; nota] təqdim etmişdir. Kuban xalqı nail olmaq istəyirlər.
1) Kuban istiqlalıyyətinin təsdiq edilməsi;
2) Xəlkə tərəfindən intixab olunan [seçilmiş] onların hökumətinə və parlamentinə mənəvi müvafiq edilməsi, həmçinin bolşeviklərlə mübarizə üçün demokratik təşkilatlar üçün onların hökumətinə texnika müşavirləri göndərilməsi.

Kiyevdə
Moskvadan verilən bolşevik xəbərlərinə görə, Ukraynada olan Xəlkə Komissarları Şurası Polşa imperialistləri tərəfindən irəli gəlməklə olan təhdid ilə mübarizə etməkdən ötrü istihzar-əsgəriyyə [hərbi çağırış] elan edilmişdir.

Kerenski pulları
Kerçdən xəbar verilir ki, Baladiyyə İdarəsi 10 milyon rubla miqdərində Kerenski parəsi buraxmağı qərar almışdır.

Sevastopolın topa tutulması
Sevastopoldan xəbar verilir ki, Sevastopol İngiltərə gəmiləri tərəfindən bombardman edilmişdikə Korabelinə Slobodka qarat edilmişdir. Burada olan bolşeviklər üsyan etmək istəmişlər. İngiltərə komandanlığı bolşeviklərə əmr etmişdir ki, 14 verst Sevastopoldan qərar kəçirəlsinlər.

Bolşeviklər və Finlandiya
Bolşeviklər Finlandiya ilə müzakirəni girməyə çalışırlar. Petroqradi öz əllərində saxlamaqdan ötrü bolşeviklər Voloqodski quberniya ilə Karelıyanın bir hissəsini Finlandiyaya verməyə razıdır. Lakin finlandiyalılar cavab verməyirlər.

Almaniyada
Spada olan İngiltərə həyatı sədri Almanıya nümayəndəsinə böylə bir nota vermişdir:
«*Mən vəkil edilməmiş sizə xəbar verim ki, aprelin 16-cı gecəsi Müttəfiq dövlətlər Almanıya firmalarını və xüsusi şəxsləri göstəri-ci siyahını gəri göndərməyi qərar almışdır. Almanıya ilə ticarət münasibətinə daxil olan hər hansı mənəvullar [bütün yasaqlar] ləğv edilir. Müttəfiq dövlətlər ancaq bu siyahılardan ələhdəllərinə təqdim etmək ixtiyarını əzlərinə saxlayırlar.*»

Romaniyanın ultimatumu
Pestədən xəbar verilir ki, Seyqrad əsgərləri komandanı Romanya generalı[ı] Merdeserco Macarıstan elçisi Verta böylə bir mütərika sarəti [atəşkəs şərtləri] vermişdir:
Romanya və onun müttəfiqləri ələyninə hərəkət etməkdə olan bəlaistisna məcar əsgərləri təzliklə tər-kəsil edilməlidirlər. Bütün silahlar, avtomobill, avt, araba, libas, arqaz və mühimməti-hərbiyyə [hərbi sursat] təslim edilməlidir. Mütərika sarəti imza edilməlidir. 10 gün sonra bu istəmlən səylər verilməlidir.

Amerikalılar və Vilson
Yekaterinodardan xəbar verilir ki, amerikalıq Vilhelm müharibə müqəvəssibi sifəti ilə məhkəməyə verilməsi ələy-hinədirlər. Ancaq onlar Vilhelmin müharibəni aparmaq işində məhkəməyə verilməsinə razıdır.

TÜRKİYƏDƏ

Bolşeviklərin təşviqatı
İstanbuldan gələnər nəql edirlər ki, Türkiyə paytaxtında bolşeviklərin təşviqatı özü üçün möhkəm yuva salmışdır. Körpülərdə bolşeviklərin növbəti xüsusi agentləri vardır. Bunlar paroxodlarda gələn rus əsirlerini təqib edirlər. Paroxod sahila yənəşən kimi şübhəli adamlar dərhal paroxoda daxil olmaq məccanı [pulsuz] nəhar etmək, həlakə sinematograf biletini verirlər. Sonra onlar əsil müşavirlər [təşviqatçılar] ilə görüşüb öz işlərini görür-lər.

Könüllü ordu cəbhəsinə göndərilməkdə olan legioner dəstəsi bunların qurbanı olmuşdur. Odəssən işğalı ilə İstanbul bolşevik cəntərləri ilə dölüşür.

Sultan İstanbuldadır
Sultanın İstanbuldan Asiyayı-suğraya [Kiçik Asiyaya, Anadoluya] köçürülməsi haqqındakı şayiələr tamamilə əslisizdir. Sultan əvvəlki kimi İstanbuldadır. Hər cümə günləri də məcside namazə gedir.

VÜKƏLA ŞURASINDA
[NAZİRLƏR KABİNETİNDƏ]

Ticarət və Sənaye və Ərzaq nəzirinin nəftin Batuma aparılma-cəq şəraitinin yüngülləşdirilməsi haqqındakı mərəzəsindən sonra qətl edilmişdir [qərar alınmışdır].
Neftçilər İttifaqı nəzəddində büroya Batuma neft və neft istehsalatının [məhsullarının] məl mübədiləsinə dair verilmiş məcburiyyətdən kanar göndəriləlməsinə müsaidə [icazə] verilməli,

faqət neft və istehsalatı orada Azərbaycan Hökuməti nümayəndəsi kontrolu altında satılmalıdır. Əlavə aparılacaq mal-lardan alınacaq əksiz vergisi, gömrük vergisi və fraxt vergisini neft satılanədək təcil etməli [təxirə salmalı]. İşbu şərait üzrə də Ticarət və Sənaye və Ərzaq nəzirinə də Batumdakı nümayəndəsi naminə neft aparməğa izin verilsin. İşbu neft əvəzinə dövlətə lazım mal-lar gətiriləlməlidir.

NƏZARƏTLƏRDƏ
[NAZİRLİKLERDƏ]

«Elektrikçeskaya Sila» cəmiyyətinin bütün şöbələri xidmətçi və fəhlələri müstəbək komitəsi Məsai Nəzarətinə [Əmək Nazirliyinə] müraciətən məlum etmişdir ki, mayısın 30-da iniqad etmiş [baş tutmuş] komitənin iclasında qətl edildiyi üzrə cəmiyyət Fəhlə Konfransı və Məsai Nəzarətinə müraciətən müstəbək müqəvilə-namənin [kollektiv müqəvilənin] qəbul edilməsi ilə bərabər, ərzə-gün günden-günə bəhələşməni münasibətilə yuxarıda məzbur [adi qəhəlan] cəmiyyət, Konfrans və Nəzarətdən məvəciblərinin artıl-məs haqqında müvafiqət istəyir. Əks surətdə komitəni öz tələ-batına əməl etməmək üçün fəaliyyətində azad bəlləcəklər.

Müstəbək müqəvilənaməyə dair
Müstəbək müqəvilənamə tərtibindəki komissiyada fəhlə və müəssisədarların iştirak etməkdən imtina etdiyinəndə nösi [ötrü], hal-hazırda Məsai Nəzarəti özü-özliyəndə müstəbək müqəvilə-namə tərtibi ilə iştirak edir [məşğul olur]. Müqəvilənamə tərtib edildikdən sonra hökumət və Məclisi-Məbusanda təsdiq edilərkə qanun kimi qüvvəti haiz olacaqdır [qüvvə dəsiyəcəkdir].

- Vükəla Şurasının qətnaməsi mövəcibinə [Nazirlər Kabinetinin qətnaməsinə əsasən], Ermənistan müsəlmanları üçün 3 milyon rubla buraxılmalıdır. Həman məbləğ təxsisindəndə 20 milyonluq fondən 1 milyon rubla buğda və başqa ərzaq alın-məsə üçün buraxılmışdır; binaəlliyəh [ona görə], Ümuri-Xeyriyyə və Nəfiə Nəzarəti [Sosial Təminat Nazirliyi] Qəçqınlar şöbəsi müdirinə teleqrafən arqaz alınmasını başlamağı tələ etmişdir.
- Şəməxdə qəçqınlar üçün arqaz alan təsərrüfat məmuruna [Ümuri-Xeyriyyə və Nəfiə Nəzarəti teleqrafən xəbar vermişdir ki, İrəvandan qəçib Mədrəsə kəndinə yerləşdirilmiş müsəlman qəçqınları üçün Gəncə qəzasından 24 çift [çüt] öküz əlinsin. Zira qəçqınlar kök işlərinə şüru edəcəkləridir [baş

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 5 iyun (Cümə axşamı günü) tarixli 196-cı nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

Xaxollarla ermənilər Lankaranda hökmranlıq edirlər və hər gün şəhərdə bir tövr sayıla dövrən edir. Gah şəhərə xəbər buraxılır ki, kimdə nə qədər arzaq varsa, hamısı hökumət tərəfindən zəbt olunacaq və kimdə nə qədər Nikolay pulu ilə çoxlu bon pulu olarsa, onlar da hökumət tərəfindən zəbt olunacaq. Bu kimi xəbərlərlə biçərə Lankaran müsəlmanlarını təhdid edirlər. Bu yazıqlar da qorxularından gəcələr bayıra çıxa bilməyirlər. Ona binaən [ona görə], həmin vıdənsızlar gəcə fürsətdən istifadə edib müsəlmanların evlərini qarət etməkdədirlər. Həmin vıdənsızlar silahlı gəcələr şəhəri dönbü dolamaqdadırlar. Fəqət bəzərdəki müsəlman dərğələrində silah əvəzinə ağac verib, bir il olanda da bu yazıqlar qorxularından şıçan dəşylini satın alırlar. Yaxşı olardı ki, cavan cümhuriyyətimiz Lankaranı Azərbaycan Cümhuriyyətinin ayrılmaz bir hissəsi hesab etdiyi kimi, bu yazıqları da həmin zəlav və xunxarları [qanqarların] zülüm və azarından xilas etməklə, o yazıqları da Cümhuriyyətimizin sayəsində azada bir nəfəs alaydırlar. İştə, Lankaran əhalisi də bu mühüm işi cavan Cümhuriyyətimizdən dörd gözle gözləyirlər.

Məhəmmədali Əsədullazadə Tabaqçı

BAKİ XƏBƏRLƏRİ

İdlıboyu müsəlmanlarınn məsədi

Məlum olduğı üzrə neçə il bundan əqdəm [qabaq] Bələdiyyə İdarəsi tərəfindən İdlıboyu [Volqaboyu] müsəlmanları üçün Bakıda bir məscid bina edilməsindən ötrü Bəlxənski və Maqazinni küçələrindən künkündə boş yer verilmiş və Hacı Zeynalabdin Təğıyev tərəfindən təmirə xərc edilmək üçün 100 min manat iana edılmışdi. Ləkin keçən illərdən bu vaxta qədər vıçı bultuş olən hədisət məscidin təmirinə sürü edilməsinə [başlanmasın] imkən verməmiş və işlər təxirə uğramışdı. İndi isə Bakıda sükunət edən İdlıboyu müsəlmanları yenidən məscidi təmir etməyə [tikməyə] işü ərəkəz beş nəfərdən ibarət bir həyət intixab etmişdirlər [seçmişlər].

Dəmir yollarında qalmış mallar haqqında

Daxiliyyə naziri Bakı qubernatoruna məlum etmişdir ki, müxtəlif vaxtlarda göndərilib və bu vaxta qədər sahibləri tərəfindən aparılmayıb anbarlarda qalmış olan bir çox malların hökumət nəfsinə [xeyrinə] təhvil almağı üçün bütün hökumət idarələri nümayəndələrindən ibarət bir komissiya təşkil edilmişdir ki, qubernator dəftərxanasından daxi bir nəfər dəvət olunsun.

"Hüriyyət" qəzetəsi

Bu günlərdən "Ədəlat" firqəsi "Hüriyyət" adında həftəlik bir qəzetə nəşr edəcəkdir.

Bələdiyyə idarəsində

Bələdiyyə rəisinin əmrli mövcibinə [asasında], Bələdiyyə İdarəsi dəftərxanası ümumə elam edir [bildirir]:

- İşü sənədə xidməti və bələdiyyə məmurlarına veriləcək məzuniyyət iki aydan artıq olmayacaqdır.
- 1918-ci sənədə məzuniyyət almış xidmətçilər və məmurlar işü sənə bir ay məzuniyyət ala bilərlər. Onların məvacibləri veriləcəkdir.
- 1918-ci sənədə məzuniyyət almamışlar bu sənə məvacibləri veriləmk üzrə iki ay məzuniyyət ala biləcləklər.
- 1919-cu sənədə heç bir xidmətçi və yaxud məmur para istəyə bilməyəcəkdir.
- 1918-ci sənədə işü əndən ziyadə məzuniyyətə olmuş xidmətçi və məmurları 1919-cu sənədə məzuniyyət verilməyəcəkdir.

Nəfçilər ittifaqında

Nəfçilər ittifaqı müvəqqəti olaraq mərmi zavodlarına verdikləri məkinaları (stankol) geri almaq barəsində təşəbbüsətdə bulunur.

Batumi neft yolu

Hökumət qarət etmişdir [qərara almışdır] ki, Batuma gedən neft yolu ilə neft cəvhəri [kerosin] göndərilsin. Şimildikdə həmin tarifi [yol] ilə fəqət [ancaq] neft gedir. Bundan ötrü neft yolu qayıldığını düşünə dairi olaraq yolda bir və yaxud bir yarım milyon pud cəvhər saxlanırdı.

Beynəlxalq istintaq komisiyonu

Qarabağ, İrəvan, Göyçə, Arz Cümhuriyyətindəki ermənilərin müsəlman başına gətirdiyi fəlakəti məhəllələrində [yerində] təhqiq etmək üçün xüsusi bir beynəlxalq istintaq komisiyonu təşkil edilməkdədir. Komisiyona Avropa dövlətləri nümayəndələri də daxil olacaqlardır. Məcəlisi-Məbusan pısqəvəq [qabaqcadən] komisiyon məxaricətdən ötrü 10 milyon rublə buraxmaq niyyətindədir. Aldığımsı mövsuq [etibarlı] məlumata nəzəran, işbu komisiyon hal-hazırda təşkil tapmaqdadır. Ən yaxın zamanında istintaqdan ötrü məhəllinə azim olacaqdır [yola düşəcəkdir].

Müəllimlər Surası

Cümə günü axşam saat 5-də iyunun 6-da Birinci Ünəs [Qızlar] məktəbində müəllimlərin iclası təyin edilmişdir. Müzakirə ediləcək məsələlər bunlardır:

- İdarənin mərsəli;
- Müəllimlərin məvacibləri artması barəsində;
- Məvaciblərdən çıxmış pulların qaytarılması haqqında;
- Müəllimləri xidmətə qəbul etmək;
- İdarənin pulları haqqında və sair.

İtməşdir

Çənbarəkənd kükəsində 8 nömrəli evdə yaşayan Cəvahir Şir-ibayovun 20 yaşında oğlu Ələşqar 17 gün bundan iləri evlərindən çıxıb indiyə qədər qaytmamışdır. Onun yerini və onun barəsində bir xəbər bilənlərdən acizənə xəbər xədrik ki, yuxarıdakı adresə xəbər vermək zəhmətni qəbul edəyisilər.

Sürgün

Bakı qələbəyisinin [komendantının] binəgüzərligi [sərəncamı] ilə Sergeyev Yevgeni, Orıqori Sidor və İsmayıl Kazakov hökumətin əleyhinə sui-niyətdə [cinayətdə] bulundularlqından Azərbaycan Cümhuriyyəti torpağından sürgün ediliblər.

Əsgərlərin qacmaq cəzası

* Bakı qələbəyisinin binəgüzərliginə görə, iki nəfər əsgəriyyə dəvət edilmiş olan oğlanların gizlətməkdə müttəhim edilən Pırşəqə kəndli sakini Molla Həsən Aslan oğlu oğlanları gəlincəyə qədər Bakı Mərkəzi Həbsxanasında məhbus edılmışdir.

* Bakıda sükunət edən Hacı Vəhab Hacı Abbas oğlu özünün əsgəriyyə dəvət olan iki nəfər oğlanlarını qacmaqda müttəhim edildiyindən Bakı qələbəyisi binəgüzərliginə görə oğlanları gəlincəyə qədər Mərkəzi Həbsxanaya göndərilmişdir.

Əhiyyət könlülü "Yardım ələyi"

Dükəncilər və qeyri sənətkarlərdən ibarət olan əhiyyət könlülü Yardım Alayına könlülü qəbul edən komissiya tərəfindən məlum edilir ki, səbah cümə günü şəhər saat 9-da axırncı böyük Təzəpərdən Salvanski kəzarmələrdə gedəcəkdir. Həmin böyük yazılmaq istəyənlər bu gün pəncəsənə [cümə axşamı] günü komissiyayın dəftərxanasında Tserkovni küçə 70 nömrəli evdə yazıla bilərlər. Cümə günü isə dəftərxana bağı olacaqdır.

Dəniz kənarındakı içki dükənlərinin qapanması

Bakı qələbəyisi qubernatoru məlum etmişdir ki, onun binəgüzərligiylə dəniz kənarındakı bütün içki dükənləri qapanmışdır.

Klubun qapanması

Təhərrir [xatırs] polis müdirinin binəgüzərligi ilə "Boşqoy Moskovski" mehmanxanasının altında olan "Sportivni kruqok" adlı klub külli miqdarda qumar oynanılmasına izn veridiyindən qapadılmışdır.

Mətbuatə nəzarət

Daxiliyyə naziri Bakı qubernatoruna məlum etmişdir ki, mətbuatə nəzarət etmək quberniya və uyezdnı hökumət idarələrindən

öhədasına verilmışdir. Mətbuatın hər bir hərəkəti məzkur [deyilən] idarələr tərəfindən təqib edilməlidir.

MÜTƏƏLLİMLƏR QURULTAYI

3 iyun - 3-cü iclas
Saat 5-də Qafqaziyyə Müsəlman Mütəəllimləri [Tələbələri] Qurultayının 3-cü iclası açılır.
Sədr: Məhəmmədzadə Mirzəbəla.
Katib: Süleyman Məlikzadə.
Sədr növbədəki məsələləri elan edir:

- 1) Bəzi kağızlar;
- 2) Ermənistanda müsəlman qaçqınları barəsində protesto çıxarmaq məsələsi;
- 3) Komissiyonlar barəsində;
- 4) Məhəlli [yerli] təşkilatların izahatı;
- 5) Mərkəzi Komitənin izahatı.

Birinci maddə barəsində sədr elan edir ki, keçən iclasda Axsika nümayəndəsi Zəki Pəpinov cənabların dakladından sonra qərar qoyulmuşdu ki, Gürcüstan Demokratik Cümhuri hökumət tərəfindən icra olunan fənalıqlara qarşı Mütəəllimlər Qurultayı protesto çıxartsın. Sədr protestonun məzmununu oxuyur. Ümumiyyətlə qəbul olunduğundan sonra Ermənistanda müsəlman qaçqınlarına olunan zülüm və əziyətlərə qarşı da Mütəəllimlər Qurultayı etiraz çıxmıtaq təklifi edilir. Bu da qəbul olunur. Bundan sonra sədr xəbər verir ki, izahatlar qurtarandan sonra növbədəki məsələlər komissiyonlarda olduğundan rica olunur, komissiyonlar tezliklə öz vəzifələrini bitirsinlər. Başqa üzvlərdən də rica edir ki, komissiyonlarda hall olunacaq məsələlərə ad materialları versinlər.

Növbədəki məsələyə keçildiyi vaxt səbiq Mərkəzi Komitənin sədri Həmid Məhəmmədzadə növbədən çıxaraq [qərar] elan edir ki, qurultayın birinci iclası haqqında "Azərbaycan" qəzetəsi yanlış olaraq "Azərbaycan mütəəllimlərinin qurultayı" deyə yazmışdır və əltdə həyətə-riyaset öz tərəfindən protestonu ancaq Azərbaycana aid etmiş, ümumi Qafqaziyyəyə aid bir qurultay tərəfindən çıxarılan protestoda ümumi Qafqaziyyənin hissələri olan Gürcüstan, Ermənistan barəsində heç bir söz yazılmamışdır. Bunlardan başqa, həyətə-riyaset öz vəzifəsini işi ifa etməyir.

Sədr cavab olaraq qurultayın üzvlü olmayan bir şəxs tərəfindən edilən bu təhmətlərə cavab verib bayan edir ki, birinci iclas qəzetə müəhərriri yazmışdır. Adı o qədər da əhəmiyyətli deyildir. Protestoya gəldikdə, onu da qurultay qəbul etmiş. Deməli, hər bir səhv həyətə-riyasetə deyil, qurultayın ümumisinə aiddir. Həyətə-riyasetin fəaliyyətsizliyi işə dəlilləş olduğundan, sədr qurultayın bu təhmətlərə qarşı qərarını istəyir. Qurultay bu barədə fikr əvəzinə "növbədəki məsələlərə keç", "düz deyir" kimi sözlər və işarələr buraxdığından, sədr tələbində inad ilə qurultaydan həyətə-riyaset haqqında rəy istəyir. Əks surətdə istəfə verildiyi bayan edir. Üzlərdən biri təklif edir ki, həyətə-riyaset göstərilən nöqsanları nəzəri-etibarə əmlaqla kəndi yerində qalsın və onlara köməkçi olaraq Zəki Pəpinov əlavə sədr intixab olunsun [seçilsin]. Qurultayın rıcası üzünə M[əhəmmədzadə] Mirzəbəla yerinə keçirsə də, sədəratədən imtina edib sədrliyi İbrahimzadəyə buraxır.

Məarif Nəzarətinə təbriknamə yazmaq qərarı alınır. Bundan sonra məhəlli təşkilatların məruzəsinə keçir. Saat 8 rədlərində iclas qapanır.

FƏHLƏ HƏYATI

Rəmanəda

24 may tarixində saat 3-də Ramana dairəsində bulunan müəssisələrdə çalışmaqda olan müsəlman işçiləri tərəfindən hər 50 nəfərdən bir nəfər olaraq intixab edilməsi [seçilməsi] nümayəndələrə Ramana "Müsavat" qəbbsi binasında iclas tərtib etmişdir. Mədənələr mərkəzi "Müsavat" idarəsi tərəfindən katib Yusifzadə, həyətə-ıdara əzasından [üzvlərindən] Həmid Pəsəzadə daxi iclasda iştirak edirlər.

Müzakirəta vəz edirlən [müzakirəyə qoyulan] məsələlər: 28 Mayıs İstiqlal Bayramı, Naxçıvan və Şərcu qəzalarının Ermənistana ilhaqı [birləşdirilməsi] məsələsi Məskəkirəyə vəz edilir [qoyulur].

Mədənələr mərkəzi idarə nümayəndələrindən Məşhədi Həmid Pəsəzadə və Yusifzadə Əbdürrəhim hər iki məsələ xüsusunda ətraflicə bəyanatda bulundulur. Nəticədə birinci 28 Mayıs istiqlal elan gününün səneyi-dövrüysini [ildönümünü] şanlı eyd [bayram] saxlayaraq, tarixi kənd qəlasının [mümkün olan qədər təzyin edilməsi [bəzənməsi] və qala daxiliində bayram rəsmi-təbrik qəbulu [təbrik qəbulu mərasimi] üçün lazımeyyə-məyeh-tac [ehtiyac olan şeyləri]ni hazırlanması təhti-qərarə alındı. Sonra 300.000 (3 yüz min) nüfusa bəliq [nəfərə çatan] türk və islam nüfusunun müqəddəratı xunxar [qanqən] cəlladların pəncəyi-birəhmanlarına tövdi edilməsi [amansız pəncələrinə təpşirməsi] dolayısı ilə "Azərbaycan" qəzetəsi təvəssüti [vəsiti] ilə Müttəfiqərk Komandanlığına etiraz etmək qarət edildi [qərara alındı].

26 may tarixində axşam saat 5-də Rotsıld gəştüstü 30, 35, 50 nömrəli mədan evlərində sükunət edən əməlləri bir yerə cəm edərək hal-hazırda dair məlumat verildi. Orada sükunət edən fəhlələrin qismi-əzami [əksər hissəsi] Naxçıvan qəzası əhalisindən olduğarından, Naxçıvan məsələsinə hökumət na nəzərlə baxdıqını artıq həyəcən ilə sual etdilər. Bu xüsusda məsələnin Süli Həkonfransında həll ediləcəyi və hökumət bu məsələyə laqeyd qalmayacağı bayan edildi. Sonra mədan komissiyalarından yoldaş Əziz Yusifzadə camaata xitabən mədənələrə arzaq gətirilməsi ilə əlaqədar olaraq mədənələrdə çalışan fəhlələrin siyahısı tələb edildiyini bildirdi və xəbər verdi ki, man getdim rus yoldaşlarımla siyahı tərtib verilməsini təklif etdim; manə cavab verdilər ki, biz bu siyahını verməyəcəyik və arzaq da istəməyiz.

- Müsəlman əmələlərinin təli günləri işgədliləri məvacibinin verilməməsi haqqında edilən suala Məsai nəzir cavab vermişdir ki, həmin məvacibləri verməyə mədənə sahibləri məcbur ediləcəklərdir.

AZƏRBAYCANDA

Gəncədə istiqlal günü

28 Mayıs 1919-da gözəl Gəncə, çiçəklı mayıs, ruhnaəz [ruh oxsayan] qəpxusu ilə büşbütün canlanmışdı. Əski türki Rusiyanın həqəst top ızlarıni hələ küküsündə qəçə canlı, iməni nüsiələ ibrət lühəsi olaraq saxlayan böyük cəminən Haqqa döğrən xüsusi minarələri, möminləri - türk və müsəlman imənilərini duaya, minacata dəvət edirdi. Millı bayraqların dalgəsi, əlaqəplərin arasından keçib axın-axın cəminəyə döğrə düşə-qalxa axan bu istiqlal məftunu, hüriyyət əsiqi camaatın yüksək və şən alınında bir çox şeylər oxunurdu.

Bugünkü bayram milli bayramlıqdan ziyadə, ədətə, ənənəvi bir şəkildə dönmüşdü. Mayısın məxmür bir səbəhi, Allahın kölgəli buludu, möminlərin təkbiri, duası, xanımların pərdələr arasından ıcrəngli bayrağa, sərbəst cəmiyyətə baxib təhəssürlə [həsrətlə] qarışıq bir gülüşü...

Oh, ya Rəbbil! Bu gözəl mənzərəni seyr etdirdiyin ümmətinə bir daha qara gün, yəbəzi boyundurduğun nəsib etməyəcəyinə iman etmiş kimi olursam, ya Rəbbil!

Çoxdan bəri üzərimizə bir ıftira atırlar. Deyirlər ki: "Azərbaycan xalqı hökuməti deyildir, bu hökumət 5-10 kışinin təsəvvüründən doğma bir nəticədir." Bunun böylə olmasından Azərbaycan xalqı indiyə qədər bu bir sanallıq dövrəyi-həyatında bir neçə dəfə göstərdi. Mən bunun an canlı bir dəlili Gəncədə 28 Mayısda İstiqlal bayramında gözümə gərdü kənilimə hissə etdim. "Müsavat"ın ıcrəngli milli bayrağı, "İttihad"ın onun yəməndə gedən yaşıl bayrağı ilə sair ıngıqlabların daşdıqları milli və ıngıqlab bayraqlarının kölgəsində [da] bütün varlığı ilə sanllık və bayram edənlər düşmənilərimizin cənsız bir külli hesab edtikləri türk xalqı, türk demokratiyası idi. "Yəqasın İstiqlal!" deyə bağırmaqdan gərəkən səslər türk xalqının gicəs köksündən ıxan səsdən başqa bir sas deyildi. O günü söyləyənlər, coşanlar, bayraq daşıyanların çoxu da deyil, həpsi türk xalqı - İstiqlal və hüriyyətin dadını almış türk xalqı idi. Bu aydın və canlı dəlili göstərmək millət, millət, istiqlal və hüriyyəti uğrunda cənnət verməkdən cəkinməmi?

— Yəqasın İstiqlal!
Bugünkü mənzərələrin ən